

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบพรรณนาเชิงสำรวจ โดยทำการศึกษาถึงความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา Isotretinoin ของผู้เข้ารับบริการรักษาสิวในคลินิกผิวหนังแห่งหนึ่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้เข้ารับบริการรักษาสิวในคลินิกผิวหนัง โดยทำการเลือกคลินิกผิวหนังตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจงจำนวนหนึ่งแห่ง ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยเลือกคลินิกที่เจ้าของให้ความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถาม และมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากพอ

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ทำการคำนวณด้วยการใช้สูตร (Levy et al., 1991)

$$n = \frac{Z^2 \alpha_2 \sigma^2}{e^2}$$

n หมายถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

α หมายถึงความผิดพลาดของการสรุปลักษณะประชากร

Z หมายถึง Confidence coefficient ได้จากความเชื่อมั่นที่กำหนด ($1-\alpha$)

σ^2 หมายถึงความแปรปรวนของตัวแปรผลที่ใช้คำนวณขนาดตัวอย่าง

e หมายถึงความกระชับของการประมาณค่า (Precision of the estimation)

จากการศึกษาของ LaPointe และคณะ (2007) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจถึงความเสี่ยงจากการใช้ยา Isotretinoin หลังจากอ่านเอกสารกำกับยา พบว่ามีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.1 กำหนดความผิดพลาดของการสรุปลักษณะประชากร (α) เท่ากับ 0.05 และกำหนดค่าความกระชับของการประมาณค่า เท่ากับ 0.15 เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{1.96^2 \times 1.1^2}{0.15^2} \\ &= 206.59 \end{aligned}$$

ในการศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 208 ราย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. เป็นเพศชายและหญิง ที่เข้ารับบริการในคลินิกผิวหนังตัวอย่างเพื่อรักษาสิว ในระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551
2. เป็นผู้ที่ได้รับการรักษาสิว ด้วยยา Isotretinoin ชนิดรับประทาน
3. อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
4. ยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเนื้อความในแบบสอบถามนี้เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา Isotretinoin เพื่อรักษาสิวเป็นหลัก โดยในแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีเนื้อหาที่ประกอบด้วย (รายละเอียดในภาคผนวก)

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับบริการ เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ การสมรส ระยะเวลาการรักษาสิว ลักษณะการเข้ารับบริการ และประวัติโรคประจำตัว
2. ข้อมูลการใช้ยาและการสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ ระยะเวลาในการใช้ยา Isotretinoin ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ขนาดยาที่รับประทานในแต่ละครั้ง ความถี่ในการใช้ยา ระยะเวลาที่ต้องได้รับยา การรักษาอื่นที่ใช้ในการรักษาสิว ระยะเวลาที่ทำการรักษาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน การได้รับคำแนะนำจากแพทย์ การได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ และการได้รับคำแนะนำจากบุคคลอื่นที่เคยได้รับยา

3. ข้อมูลความเข้าใจในการใช้ยา Isotretinoin ซึ่งเป็นการแปลความ ตีความหมาย การขยายความ เกี่ยวกับวิธีการใช้ยา ได้แก่ ข้อบ่งใช้ วิธีการใช้ ข้อควรระวัง ผลอันไม่พึงประสงค์อันเนื่องมาจากยา ข้อปฏิบัติตนเมื่อเกิดความผิดปกติอันเกิดจากการใช้ยา และพฤติกรรมกาเฝ้าระวังผลข้างเคียงจากการใช้ยา

ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด แบบ 3 ตัวเลือก มีคำตอบคือ ถูก ผิดและไม่ทราบแบบสอบถามมีหัวข้อใหญ่ 2 หัวข้อคือ

3.1 ความเข้าใจในการใช้ยา Isotretinoin มีทั้งหมด 20 คำถาม โดยแบ่งคำถามตามกลุ่มของความเข้าใจได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ความเข้าใจถึงข้อบ่งใช้ของยา	3 ข้อ
2. ความเข้าใจถึงวิธีการใช้ยา	1 ข้อ

3. ความเข้าใจถึงข้อห้ามใช้ยา	3 ข้อ
4. ความเข้าใจถึงข้อควรระวังในการใช้ยา	4 ข้อ
5. ความเข้าใจถึงผลอันไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา	9 ข้อ

3.2 ข้อควรปฏิบัติระหว่างที่ได้รับยา Isotretinoin มีทั้งหมด 7 ข้อคำถาม

เกณฑ์ในการให้คะแนนกำหนดให้เป็น ตอบถูกให้คะแนนเท่ากับ หนึ่ง ตอบผิดและไม่ทราบให้คะแนนเท่ากับ ศูนย์ หลังจากนั้นทำการรวบรวมข้อมูลและแสดงออกมาเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนในหัวข้อใหญ่ทั้งสองหัวข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยแพทย์ เภสัชกรและอาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ตรวจสอบ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข
2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการนำไปทดลองกับ ผู้เข้ารับบริการการรักษาสิว ในคลินิกผิวหนัง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ราย ด้วยวิธีของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 แล้วนำเครื่องมือไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีวิธีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไปยังแพทย์เจ้าของคลินิก เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทย์เจ้าของคลินิก ผู้วิจัยขอพบผู้จัดการคลินิก เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำงานวิจัย
3. ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เข้ารับบริการตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้
4. ขอความร่วมมือต่อผู้เข้ารับบริการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ โดยการแจ้งวัตถุประสงค์ และแจ้งสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธที่จะเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ โดยการถาม รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และนำมาใช้เฉพาะการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น เมื่อผู้รับบริการยินยอมจะอธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถามจนผู้รับบริการเข้าใจแล้วจึงแจกแบบสอบถาม
5. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล
6. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้บันทึกลงในไมโครคอมพิวเตอร์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลการใช้ยาและสนับสนุนการใช้ยา ใช้การวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ข้อมูลความเข้าใจในการใช้ยา ใช้การวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยา วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยการใช้ยาและการสนับสนุนการใช้ยา กับคะแนนความเข้าใจในการใช้ยา ด้วยสถิติ t - test และ ANOVA

สมมุติฐานที่ใช้ในการศึกษา

สมมุติฐานที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีดังนี้

H₀ : ระดับคะแนนความเข้าใจในการใช้ยา Isotretinoin ของผู้เข้ารับบริการ ไม่มีความแตกต่างกันตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนทางสังคมและปัจจัยด้านยาและการรักษาสิ่ว

H_a : ระดับคะแนนความเข้าใจในการใช้ยา Isotretinoin ของผู้เข้ารับบริการ มีความแตกต่างกันตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนทางสังคมและปัจจัยด้านยาและการรักษาสิ่ว

การทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธี ANOVA Test ทั้งนี้หากผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่าการปฏิเสธ H₀ หรือยอมรับ H_a อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบต่อ (Post Hoc Test) ด้วยวิธี LSD (Least Square Difference) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างระดับคะแนนความเข้าใจในการใช้ยา Isotretinoin ของผู้เข้ารับบริการกับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสนับสนุนทางสังคมและปัจจัยด้านยาและการรักษาสิ่ว